

İlkokul 1. Sınıf Öğrencilerinin Okula Uyum ve Okula Hazırbulunuşluklarının Değerlendirilmesi

Gülçin KURTULUŞ ÇALIŞKAN¹ , Tuncay CANBULAT²

Öz: Bu araştırmanın amacı ilkokul 1. sınıfa başlayan öğrencilerin okula uyum ve okula hazırbulunuşluk düzeylerini cinsiyet, yaş ve okul öncesi eğitim alıp almama durumlarına göre değerlendirmektir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu İzmir ili Bornova ilçesindeki devlet ilkokullarında okuyan 362 ilkokul 1.sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarını belirlemek amacıyla Canbulat ve Kırıktaş (2016) tarafından geliştirilen “İlkokula Hazırbulunuşluk Ölçeği”, okula uyumlarını belirlemek amacıyla Özarlan (2014) tarafından geliştirilen “Okula Uyum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada verilerin analizi, betimsel istatistikler (ortalama, standart sapma), Mann Whitney U Testi, Kruskal Wallis H Testi, Bağımsız Gruplar t Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi ve Pearson Korelasyon Katsayısı analizleri kullanılarak yapılmıştır. Araştırma sonucunda, ilkokul 1. sınıf öğrencilerinin okula hazırbulunuşluk ve okula uyum düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı fark bulunmamıştır. Okul öncesi eğitim alan ilkokul 1. sınıf öğrencilerinin okula uyumları ve okula hazırbulunuşlukları, okul öncesi eğitim almayan ilkokul 1. sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksektir. 69-71 aylık ve 72 ay üzeri olan öğrencilerin okula uyum ve hazırbulunuşlukları, 60-68 aylık öğrencilerden yüksek bulunmuştur. 72 ay üzeri olan öğrencilerin okula uyum ve okula hazırbulunuşlukları 69-71 aylık öğrencilerden daha yüksek düzeydedir. Öğrencilerin okula uyum ve okula hazırbulunuşluk puanları arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Okula uyum, okula hazırbulunuşluk, ilkokul öğrencileri

Evaluation Of the Adaptation and Readiness Of 1st Grade Primary School Students to School

Abstract: This research aims to evaluate the school compliance and school readiness levels of the students who start the first grade of primary school according to their gender, age and whether they have received pre-school education. Survey model was used in the research. The sample group of the research consists of 362 primary school 1st grade students studying in public primary schools in Bornova district of İzmir province. In the study, the "Primary School Readiness Scale" (Canbulat and Kırıktaş, 2016) was used to determine the school readiness of primary school 1st grade students, "School Compliance Scale" (Özarlan, 2014) to determine their school compliance, and a personal information form was used to determine their demographic information. The analysis of the data in the study was carried out using descriptive statistics (mean, standard deviation), Mann Whitney U test, Kruskal Wallis H Test,

Geliş Tarihi/Received: 11.05.2022

Kabul Tarihi/Accepted: 10.02.2023

Makale Türü: Araştırma Makalesi

* Bu araştırma birinci yazarın tamamladığı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, gulcinkurtulus35@hotmail.com, 0000-0001-9011-149X

² Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, tuncay.canbulat@deu.edu.tr, 0000-0001-6616-1948

Atıf İçin/To Cite: Kurtuluş Çalışkan, G., & Canbulat, T. (2023). İlkokul 1. sınıf öğrencilerinin okula uyum ve okula hazırbulunuşluklarının değerlendirilmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 254-280. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1114797>

Independent Sample T-Test, One-Way Analysis of Variance, and Pearson Correlation Coefficient. As a result of the research, no significant difference was found according to gender in the school readiness and school compliance levels of primary school first-grade students. School compliance and school readiness of primary school 1st-grade students who receive pre-school education are higher than that of primary school 1st grade students who do not receive pre-school education. School compliance and readiness of students aged 69-71 months and over 72 months were found to be higher than students aged 60-68 months. The school compliance and school readiness of the students who are over 72 months old are at a higher level than the students 69-71 months old. A positive and moderately significant relationship was found between school compliance and school readiness.

Keywords: School compliance, school readiness, primary school student.

Giriş

İlkokula başlamak insan hayatının dönüm noktalarından biridir. Uzmanlar okula başlamayı, çocuğun annesinden doğumdan sonraki ikinci kopuşu olarak nitelendirmektedirler (Oktay, 1997). Çocuğun okula başlamasıyla birlikte kendisinden beklenen iki temel görev vardır. Bunlardan ilki okula uyum sağlamak, ikincisi ise okuma yazma becerisini kazanmaktır. Okuma yazma öğrenmek çocuğun akademik görevlerini yerine getirebilmesi için ön koşul olmakla birlikte bu becerileri kazanabilmek için öncelikle okula uyum sağlanması gerekmektedir. Dolayısıyla çocuğun okula uyum sağlayabilmesi ve okuma yazmayı öğrenebilmesi için yeterli okul olgunluğu düzeyine ulaşmış olması gerekmektedir (Biber, 2017).

İlkokulda çocuktan beklenen en önemli beceri okuma-yazma öğrenmesidir. Öğrencilerin ilk okuma yazma becerilerini yeterli düzeyde kazanabilmeleri, ilk okuma-yazmayı öğrenmeye ne kadar hazır olduklarına da bağlıdır. Öğrencilerin yazmaya hazır duruma gelmeleri için; parmak kaslarının yeterince gelişmiş olması, el-göz koordinasyonunu sağlıyor olması, kalemi doğru tutabilmesi, yazmaya istekli olması gibi özelliklere sahip olmaları gerekmektedir. Bu özellikleri yeterince kazanamamış öğrencilerde çabuk yorulma, yanlış ya da çirkin yazma, başarısız olmadan dolayı tekrar yazmaya karşı isteksizlik ortaya çıkabilmektedir (Yangın, 2007). Çocuk belli bir hazırbulunuşluk düzeyine gelmeden okula başladığında başarısızlık yaşayabilmekte bu durum çocuğu hem duygusal olarak etkilemekte hem de tekrar deneme isteğine ket vurmaktadır (Erkan & Kırca, 2010).

Okula hazırbulunuşluk, çocuğun yaşına paralel olarak gelişiminin yanı sıra öğrenme yaklaşımları, kavrama ve genel bilgi düzeyi konusunda aile ve çevresinin desteği doğrultusunda kendinden beklenen gerekli bilgi, beceri ve tutum seviyesine ulaşmasıdır (Biber, 2017). Okula uyum ise çocuğun yeni çevrenin taleplerine karşı gösterdiği sosyal, davranışsal ve akademik tepki becerilerine bağlı geniş kapsamlı bir terimdir (Seven, 2011).

Milli Eğitim Bakanlığı'nın (2019) Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde; eylül ayı sonu itibarıyla 69 ayını dolduran çocuklar birinci sınıfa kaydedilmektedir. Ayrıca aynı yönetmelikte 66, 67 ve 68 aylık çocukların velisinin yazılı isteği doğrultusunda ilkokul birinci sınıfa kayıtlanabilecekleri ve 69, 70 ve 71 aylık çocukların velisinin yazılı talebi bulunması halinde okul öncesi eğitime yönlendirilebileceği veya kayıtlarının bir yıl ertelenebileceği belirtilmektedir.

Okula uyum ve okula hazırbulunuşluk konularıyla ilgili araştırmalar incelendiğinde genel olarak cinsiyet, yaş ve okul öncesi eğitim değişkenlerinin okula uyum ve okula hazırbulunuşluğa

olan etkileri değerlendirilmiştir. Araştırmalarda cinsiyet değişkeninin okula uyum ve okula hazırbulunuşluğa etkisi görülmemekle birlikte çok az araştırmada kız öğrenciler lehine anlamlı fark görülmektedir (Ateş, 2016). Okul öncesi eğitim almanın okula uyumu kolaylaştırdığı ve okula hazırbulunuşluğa etkilediği görülmektedir (Akay, 2017; Arabacıoğlu, 2019; Ateş, 2016; Canbulat, 2017; Çökük, 2019; Esaspehlivan, 2006; Güler, 2016; Keleş Ertürk, 2017; Koçyiğit, 2009; Magnuson vd., 2004; Mercan Uzun & Alat, 2014; Tangüner, 2017; Yoleri & Tanış, 2014). Küçük yaşta okula başlayan öğrencilerin okula uyumda zorlandıkları ve okula hazır olmadıkları, öğrencilerin yaşı büyüdükçe okula uyum ve hazırbulunuşluklarının arttığı görülmektedir (Akay, 2017; Altıntaş, 2015; Calp, 2014; Canbulat, 2017; Çakıcı, 2015; Çalışkan & Gündüz, 2013; Çökük, 2019; Dirlik, 2014; Güler, 2016; Özarslan, 2014; Rimm & Kaufman, 2004; Yavuzekinci, 2019; Yılmaz vd., 2013; Yoleri & Tanış, 2014; Zelyurt & Özel, 2015).

Okul öncesi eğitim almak okula uyum ve hazırbulunuşlukta önemli bir değişken olup, alanlar lehine anlamlı derecede farklılık vardır. Çökük ve Kozikoğlu (2021) yaptığı araştırmada, birinci sınıf öğrencilerinin okula hazırbulunuşluk düzeyleri ve okula uyum sorunlarını belirlemeyi hedeflemiştir. Araştırma sonucunda, 60-65 aylık öğrencilerin okula hazırbulunuşluk düzeyleri orta, 66-71 ve 72-84 aylık öğrencilerin okula hazırbulunuşluk düzeyleri ise yüksek çıkmıştır. Yaş grupları arasında yapılan karşılaştırmada 60-65 aylık öğrencilerin okula hazırbulunuşlukları diğer yaş gruplarından düşük düzeyde bulunmuştur. Ayrıca kız öğrencilerin, okul öncesi eğitim alan öğrencilerin, anne-baba eğitim durumu yüksek olan öğrencilerin, kardeş sayısı az olan öğrencilerin, aile gelir durumu yüksek olan öğrencilerin okula hazırbulunuşlukları daha yüksek düzeyde bulunmuştur. 66-71 ve 72-84 aylık öğrencilere göre 60-65 aylık öğrencilerin, okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin, anne-baba eğitim düzeyi düşük olan öğrencilerin, aile gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin okula uyum sorunları yaşadıkları belirlenmiştir. Ayrıca ilkökula hazırbulunuşluk düzeyleri yüksek olan öğrencilerin okula kolay uyum sağladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Yavuzekinci'nin (2019) okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş grubu çocukların okula hazırbulunuşluk becerilerini incelemiştir. Çalışmasının sonucunda, hazırbulunuşluk becerileri açısından, okul öncesi eğitime devam süresi değişkeni açısından, 13 ay ve üzeri süredir okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların matematik becerileri ve ses çalışmaları alt boyutları ile uygulama formu toplam puan ortalamalarının 6-12 ay arası okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların puan ortalamalarından anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır. Yaş değişkeni açısından ise matematik becerileri, fen becerileri, ses çalışmaları alt boyutları ile uygulama formu toplam puan ortalamaları açısından 72-78 aylık çocukların lehine anlamlı bir farklılaşma saptanmıştır.

Öğrencilerin çoğunun, kazanımlarda ustalaşmasını sağlayacak araçları bulmak öğretmenin görevidir. Aslında bu temel görev, öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak, gelişimini teşvik edecek stratejiler bulmaktır (Bloom, 1968). Bu görevi gerçekleştirmede öğrencinin hazırbulunuşluğunu bilmek önemli bir aşamadır. Okula başlama için sadece takvim yaşı baz alındığında çocuklar arasında birtakım gelişimsel farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Bu farklılıklar okula uyumu, akademik başarıyı ve çocukların performanslarını etkileyebilmektedir. İlkokula başlayan çocukların okula hazırbulunuşluklarının yüksek seviyede olması, başta çocuğun kendisi için olmak üzere, öğretmen ve aileler için de sürecin daha kolay olmasını sağlamaktadır (Oktay, 1997). Bu nedenle, okula başlama yaşında değişiklik yapılan eğitim-öğretim yılında birinci sınıfa başlayan çocukların okula hazırbulunuşluklarının ve okula uyum durumlarının belirlenmesine ihtiyaç duyulmuştur.

Bu çalışmada farklı yaş gruplarında ilkokula başlayan birinci sınıf öğrencilerinin okula uyumları ve hazırbulunuşlukları değerlendirilmiştir. Araştırmanın amacı ilkokul birinci sınıfa başlayan öğrencilerin okula uyum ve okula hazırbulunuşlukları üzerinde cinsiyet, yaş ve okul öncesi eğitim alıp almamalarının etkisini değerlendirmektir.

Bu araştırmanın problem cümlesi; “İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum ve okula hazırbulunuşlukları bazı demografik değişkenler açısından farklılaşmakta mıdır?” olarak belirlenmiştir. Araştırmanın alt problemleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

- 1) İlkokul 1. sınıfa başlayan öğrencilerin okula uyum düzeyleri;
  - a) Cinsiyete,
  - b) Yaşa,
  - c) Okul öncesi eğitim alma durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?
- 2) İlkokul 1. sınıfa başlayan öğrencilerin okula hazırbulunuşluk düzeyleri;
  - a) Cinsiyete,
  - b) Yaşa,
  - c) Okul öncesi eğitim alma durumuna göre anlamlı farklılaşmakta mıdır?
- 3) İlkokul 1. sınıfa başlayan öğrencilerin okula uyum ve hazırbulunuşluk düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Farklı yaşlarda (60-68 ay arası, 69-71 ay arası ve 72 ay ve üzeri) ilkokula başlayan öğrencilerin okula uyum ve hazırbulunuşluklarının farklı değişkenler açısından incelendiği bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Karasar’a (2014) göre tarama araştırması, geçmişte ya da hâlâ var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar. Araştırmaya konu olan olay, birey veya nesne kendi ortamında olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Tutar ve Erdem’e (2020) göre tarama araştırmaları iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkileri derinlemesine analiz etmek için yapılan araştırmalardır. Bu araştırmalardan elde edilen sonuçlar değişkenler arasında kesin bir neden-sonuç ilişkisi ortaya koymamaktadır.

Araştırma Evren ve Örneklemi

Araştırmanın çalışma evrenini 2019-2020 eğitim-öğretim yılı Eylül ayında İzmir ili Bornova ilçesi Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı devlet okullarında okuyan farklı yaş grubundaki (60-68 ay arası, 69-71 ay arası ve 72 ay ve üzeri) ilkokul 1. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu ise 362 ilkokul 1. sınıf öğrencisi ve bu öğrencileri okutan 38 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. 2019 yılı MEB verilerine göre İzmir ili Bornova ilçesinde bulunan ilkokul sayısı 36 olup, toplam ilkokul 1. sınıf öğrencisi sayısı 5296’dır (MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2019). Evreni temsil etmesi için örneklem grubuna 10 okul seçilmiştir. Bu okulların 2 tanesi üst sosyo-ekonomik, 4 tanesi orta sosyo-ekonomik ve 4 tanesi alt sosyo-ekonomik çevrede bulunmaktadır. Araştırmada örneklem yöntemi olarak amaçlı örneklem çeşitlerinden uygun durum örnekleme kullanılmıştır. Uygun durum örnekleme, araştırma yapılacak grupların daha kolay ulaşılabilir olanlarının seçilmesidir (Ekiz, 2020; Sönmez &

Alacapınar, 2019). Araştırmada toplam 362 ölçek kullanılmasına karşın, 24 ölçekte okul öncesi eğitim durumu belirtilmediği için analizlerde okul öncesi eğitim durumu ile ilgili 338 veri kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, ilkökul 1.sınıf öğrencilerinin okula hazırbulunuşluklarını belirlemek amacıyla “İlkokula Hazır Bulunuşluk Ölçeği” (Canbulat & Kırıktaş, 2016), okula uyumlarını belirlemek amacıyla “Okula Uyum Ölçeği” (Özarslan, 2014) ve demografik bilgileri belirlemek için kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

İlkokula hazırbulunuşluk ölçeği, ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin okula hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemek amacıyla Canbulat ve Kırıktaş (2016) tarafından geliştirilmiştir. Öğretmen tarafından puanlanan ölçek, 5’li Likert tipte olup 33 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan maddeler “tamamen yeterli=5, yeterli=4, orta düzeyde yeterli=3, kısmen yeterli=2 ve yeterli değil=1” olarak puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 165 iken en düşük puan 33’tür. Ölçekten alınan puan yükseldikçe okula hazırbulunuşluk düzeyi artmaktadır. Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemeye yönelik Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin, bilişsel beceriler, duyuşsal beceriler, öz bakım becerileri ve psikomotor beceriler olarak 4 alt boyuttan oluştuğu belirlenmiştir. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı, bilişsel beceriler alt boyutunda 0.98, duyuşsal beceriler alt boyutunda 0.97, öz bakım becerileri alt boyutunda 0.96, psikomotor beceriler alt boyutunda 0.96 ve genel yapı için 0.99 olarak belirlenmiştir (Canbulat & Kırıktaş, 2016). Bu çalışmada ise Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı bilişsel beceriler alt boyutunda 0.95, duyuşsal beceriler alt boyutunda 0.88, öz bakım becerileri alt boyutunda 0.92, psikomotor beceriler alt boyutunda 0.96 ve genel yapı için 0.95 bulunmuştur. Bu durumda ölçme aracından elde edilen verilerin yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir (Büyüköztürk vd., 2014).

Okula uyum ölçeği, ilkökul birinci sınıfa farklı yaşlarda (60-71 ay ve 72-84 ay) başlayan öğrencilerin okula uyum sorunlarını belirlemek amacıyla Özarslan (2014) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 5’li Likert tipinde olup 15 maddeden oluşmakta ve öğrencinin öğretmeni tarafından doldurulmaktadır. Ölçekte yer alan maddeler “hiçbir zaman=1, nadiren=2, ara sıra=3, sık sık=4 ve her zaman=5” olarak puanlanmaktadır. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonuçlarına göre, ölçek tek faktörden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 60-71 aylık çocuklar için 0.92 ve 72-84 aylık çocuklar için 0.90 olarak bulunmuştur (Özarslan, 2014). Bu araştırmada ise Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 0.91 olarak bulunmuştur. Buna göre ölçekten elde edilen verilerin güvenilir olduğu söylenebilir (Büyüköztürk vd., 2014).

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizi SPSS’te yer alan betimsel istatistikler (ortalama, standart sapma) Mann Whitney U Testi, Kruskal Wallis H Testi, Bağımsız Gruplar t Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi ve Pearson Korelasyon Katsayısı kullanılarak yapılmıştır. Hangi analizin veri analizinde kullanılacağına normallik dağılımları incelenerek karar verilmiştir. İlkokul öğrencilerinin okula uyum ve okula hazırbulunuşluk düzeylerinin ve ilgili davranışları etkileyen değişkenlerin belirlenmeye çalışıldığı bu çalışmada ilk olarak ilkökul öğrencilerine ait okula uyum ve okula hazırbulunuşluk alt ölçeklerinden (Psikomotor-Duyuşsal-Öz Bakım-Bilişsel) elde edilen puanlara ait betimsel değerler incelenmiştir. Söz konusu alt ölçeklere ait ortalamalar minimum ve maksimum puanlar çerçevesince değerlendirilmiştir. Çalışmanın ikinci aşamasında

ise okulu uyum ve okula hazırbulunuşluk alt ölçeklerine ait puanlar cinsiyet, okul öncesi eğitim alma ve yaş değişkenlerinin alt düzeylerinde ortalama karşılaştırma testlerine tabi tutulmuştur. Ortalama karşılaştırma testlerine geçmeden önce ilgili değişkenlerin okula uyum ve okula hazırbulunuşluk alt ölçeklerinde gösterdikleri normallik dağılımları incelenmiştir. Normallik dağılımlarına Tablo 1’de yer verilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Çocukların Okula Uyum ve Okula Hazırbulunuşluk Alt Ölçeklerinden Elde Edilen Puanların Cinsiyet Değişkeni Alt Düzeylerinde Dağılımlarının İncelenmesi

Tablo 1

Okula uyum ve okula hazırbulunuşluk alt ölçeklerinden elde edilen puanların cinsiyet değişkeni alt düzeylerinde dağılımlarının incelenmesi

Ölçek	Düzye	K-S	Çarpıklık	Basıklık	Çarpıklık Z Değ.	Basıklık Z Değ.
Okula Uyum	Kız	0.000	3.52	-1.95	10.10	-11.16
	Erkek	0.000	3.36	-1.90	9.05	-10.19
Psikomotor	Kız	0.079*	0.58	-0.82	1.67	-1.79
	Erkek	0.154*	0.03	-0.81	0.08	-1.76
Duyuşsal	Kız	0.200*	0.67	-0.98	1.92	-1.72
	Erkek	0.200*	0.55	-0.81	1.48	-1.50
Öz bakım	Kız	0.200*	0.07	-0.78	0.20	-1.19
	Erkek	0.200*	1.33	-0.46	1.58	-1.82
Bilişsel	Kız	0.200*	-0.15	-0.30	-0.42	-1.72
	Erkek	0.200*	0.78	-0.28	1.11	-1.95
Hazırbulunuşluk (Genel)	Kız	0.200*	-0.26	-0.97	-0.74	-1.46
	Erkek	0.200*	0.49	-1.22	1.32	-1.56

Tablo 1’de yer alan normalliğe ilişkin değerler incelendiğinde okula uyum puanlarının cinsiyet alt gruplarından hem kız hem erkek alt grubunda K-S testinin anlamlı ($p < 0.05$) olduğu görülmektedir. Çarpıklık-basıklık katsayısının hem kız alt grubunda (çarpıklık=3.52, basıklık=-1.95), hem de erkek alt grubunda (çarpıklık=3.36, basıklık=-1.90) belirlenen ölçütler dışında kalmaktadır. Çarpıklık-basıklık Z değerleri incelendiğinde ise yine hem kız alt grubunda (çarpıklık Z=10.10, basıklık Z=-11.16) hem erkek alt grubunda (çarpıklık Z=9.05, basıklık Z=-10.19) belirlenen ölçütler dışında kalmaktadır. Buna göre okula uyum ölçek puanlarının hem kız hem de erkek alt gruplarında normal olmayan dağılım gösterdikleri söylenebilir. Hazırbulunuşluk alt ölçeklerine ait değerler incelendiğinde tüm alt gruplarda ve ölçek genelinde K-S testinin anlamlı olmadığı, basıklık-çarpıklık ve basıklık-çarpıklık Z değerlerinin normallik için beklenen değer aralığında olduğu görülmektedir. Buna göre hazırbulunuşluk alt ölçek puanlarının tüm alt gruplarda normal dağılım gösterdiği söylenebilir.

Çocukların Okula Uyum ve Okula Hazırbulunuşluk Alt Ölçeklerinden Elde Edilen Puanların Cinsiyete Göre İncelenmesi

Çocukların okula uyum ölçeğinden elde edilen puanların cinsiyete göre karşılaştırmasına ait Mann Whitney U test sonuçları Tablo 2’de; okula hazırbulunuşluk alt ölçeklerinden elde edilen puanların cinsiyete göre karşılaştırmasına ait bağımsız değişkenler t test sonuçları ise Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 2

Okula uyum ölçek puanlarının cinsiyete göre U-Testi sonuçları

Ölçek	Düzy	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Okula uyum	Kız	193	179.64	34671.00	15950.00	0.700
	Erkek	169	183.62	31032.00		

Okula uyum ölçeğine ait puanların cinsiyete göre U-Testi sonuçları incelendiğinde kız ve erkek alt grupları arasındaki sıra ortalaması arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (U=15950.00, p>0.05). Buna göre kız öğrencilerin sıra ortalamaları (179.64) ile erkek öğrencilerin sıra ortalamaları (183.62) arasındaki farkın istatistiksel olarak geçerli olmadığı söylenebilir.

Tablo 3

Okula hazırbulunuşluk alt ölçek puanlarının cinsiyet değişkenine göre t Testi sonuçları

Ölçek	Düzy	N	$\bar{X}$	S.S	SD	T	p
Psikomotor	Kız	193	13.23	2.35	360	0.85	0.397
	Erkek	169	13.01	2.61			
Duyuşsal	Kız	193	35.82	5.53	360	1.27	0.205
	Erkek	169	35.01	6.56			
Öz bakım	Kız	193	22.74	3.09	360	0.34	0.736
	Erkek	169	22.62	3.65			
Bilişsel	Kız	193	74.36	13.16	360	0.18	0.860
	Erkek	169	74.11	14.41			
Hazırbulunuşluk (Genel)	Kız	193	146.16	23.05	360	0.54	0.590
	Erkek	169	144.75	26.45			

Tablo 3’te yer alan bağımsız gruplar t testi sonuçları incelendiğinde okula hazırbulunuşluk alt ölçeklerinden psikomotor alt ölçek puanlarının cinsiyete göre anlamlı fark göstermediği görülmektedir ($t_{360}=0.85$, p>0.05). Buna göre kız ($\bar{X}=13.23$) ve erkek (13.01) grupları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı söylenebilir. Bir diğer alt ölçek olan duyuşsal alt ölçek puanlarının cinsiyete göre anlamlı fark göstermediği görülmektedir ($t_{360}=1.27$, p>0.05). Buna göre kız ($\bar{X}=35.82$) ve erkek (35.01) grupları arasındaki farkın istatistiki olarak geçerli olmadığı söylenebilir. Hazırbulunuşluk alt ölçeğine ait üçüncü alt faktör olan öz bakım alt ölçek puanlarının da cinsiyete göre anlamlı fark göstermediği görülmektedir ($t_{360}=0.34$, p>0.05). Buna göre kız ($\bar{X}=22.74$) ve erkek (22.62) grupları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı söylenebilir. Bilişsel alt ölçek puanlarına ait test sonuçları incelendiğinde cinsiyete göre anlamlı fark göstermediği görülmektedir. Buna göre kız ($\bar{X}=74.36$) ve erkek (74.11) grupları arasındaki farkın istatistiksel olarak geçerli olmadığı söylenebilir. Hazırbulunuşluk ölçeğinin genel ölçek puanlarına ait test sonuçları incelendiğinde cinsiyete göre

anlamli fark göstermediği görülmektedir ($t_{360}=0.54$, $p>0.05$). Buna göre kız ($\bar{X}=146.16$) ve erkek (144.75) grupları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı söylenebilir.

Çocukların Okula Uyum ve Okula Hazırbulunuşluk Alt Ölçeklerinden Elde Edilen Puanların Yaş Değişkeni Alt Düzeylerinde Dağılımlarının İncelenmesi

Tablo 4

Okula uyum ve okula hazırbulunuşluk alt ölçeklerinden elde edilen puanların yaş değişkeni alt düzeylerinde dağılımlarının incelenmesi

Ölçek	Düzyey	K-S/S-W	Çarpıklık	Basıklık	Çarpıklık Z Değ.	Basıklık Z Değ.
Okula Uyum	60-68 ay	0.000*	0.38	-1.01	0.41	-1.80
	69-71 ay	0.000	1.85	-1.56	3.96	-6.64
	72 ay ve üstü	0.000	5.17	-2.26	16.27	-14.19
Psikomotor	60-68 ay	0.200*	-1.12	-0.24	-1.22	-0.52
	69-71 ay	0.076*	-0.51	-0.84	-1.09	-1.58
	72 ay ve üstü	0.053*	1.21	-1.39	1.80	-1.72
Duyuşsal	60-68 ay	0.200*	0.21	-0.64	0.23	-1.36
	69-71 ay	0.121*	0.07	-1.02	0.15	-1.33
	72 ay ve üstü	0.065*	0.88	-1.34	1.78	-1.39
Öz bakım	60-68 ay	0.200*	-0.71	-0.46	-0.78	-0.98
	69-71 ay	0.074*	0.58	-1.16	1.24	-1.91
	72 ay ve üstü	0.061*	1.04	-1.43	1.28	-1.97
Bilişsel	60-68 ay	0.200*	-0.60	-0.26	-0.65	-0.54
	69-71 ay	0.056*	0.03	-1.00	0.07	-1.25
	72 ay ve üstü	0.053*	1.10	-1.41	1.47	-1.82
Hazırbulunuşluk (Genel)	60-68 ay	0.200*	-0.42	-0.37	-0.46	-0.79
	69-71 ay	0.000	-0.08	-0.98	-0.16	-4.17
	72 ay ve üstü	0.000	0.57	-1.29	1.79	-8.11

Tablo 4'te yer alan normalliğe ilişkin değerler incelendiğinde okula uyum puanlarının tüm yaş değişkeni alt düzeylerinde K-S testinin anlamlı ($p<0.05$) olduğu görülmektedir. 72 ay ve üstü alt grubunda çarpıklık-basıklık katsayısının (çarpıklık=5.17, basıklık=-2.26) beklenen değerler dışında kaldığı, diğer alt gruplarda ise (-2,+2) aralığında olduğu görülmektedir. Bir diğer değer olan basıklık-çarpıklık Z değerlerinin ise 60-68 ay grubunda beklenen değer aralığında, 69-71 ay (çarpıklık Z=3.96, basıklık Z=-6.64), 72 ay ve üstü alt grubunda (çarpıklık Z=16.27, basıklık Z=-14.19) normallik için beklenen değerler dışında değerlere sahip olduğu görülmektedir. Buna göre 60-68 ay grubuna ait okula uyum puanlarının normal, diğer alt grupların ise normal olmayan dağılım gösterdiği söylenebilir. Hazırbulunuşluk alt ölçeklerine ait değerler incelendiğinde tüm alt gruplarda K-S testinin anlamlı olmadığı, basıklık-çarpıklık ve basıklık-çarpıklık Z değerlerinin normallik için beklenen değer aralığında olduğu görülmektedir. Buna göre hazırbulunuşluk alt ölçeklerine ait puanların tüm alt gruplarda normal dağılım gösterdiği söylenebilir. Hazırbulunuşluk/genel ölçek puanlarına ait değerler incelendiğinde 69-71 ay ve 72 ay ve üstü alt gruplarında K-S/S-W testlerinin anlamlı ($p<0.05$), 69-71 ay grubuna ait basıklık Z değerinin (-4,17) ve 72 ay ve üstü grubuna ait basıklık Z değerinin (-8,11) istenen aralıkta yer almadığı görülmektedir. Buna göre hazırbulunuşluk/genel ölçek puanlarının 69-71 ay ve 72 ay ve üstü gruplarında normal dağılım göstermediği söylenebilir.

Çocukların Okula Uyum ve Okula Hazır Bulunuşluk Alt Ölçeklerinden Elde Edilen Puanların Yaşa Göre İncelenmesi

Çocukların okula hazır bulunuşluk alt ölçeklerinden elde edilen puanların yaşa göre karşılaştırmasına ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 5'te, okula uyum ölçeklerinden elde edilen puanların yaşa göre karşılaştırmasına ait Kruskal-Wallis H test sonuçları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 5

Okula hazır bulunuşluk alt ölçek puanlarının yaş değişkenine göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları

Ölçek	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD Kareler Ortalaması	F değeri	p	η^2	Anlamlı Farklılık*
Psikomotor	Gruplar arası	126.68	2 63.34	10.90	0.000	0.06	2-1,3-1
	Gruplar içi	2086.22	3595.81				
	Toplam	2212.90	361				
Duyuşsal	Gruplar arası	606.96	2 303.48	8.70	0.000	0.05	3-1,3-2
	Gruplar içi	12538.54	35934.90				
	Toplam	13135.50	361				
Öz Bakım	Gruplar arası	233.96	2 116.98	11.09	0.000	0.06	3-1,3-2
	Gruplar içi	3788.16	35910.55				
	Toplam	4022.12	361				
Bilişsel	Gruplar arası	2808.99	2 1404.50	7.72	0.000	0.04	2-1,3-1
	Gruplar içi	65321.58	359181.95				
	Toplam	68130.57	361				

*1=60-68 ay, 2=69-71 ay, 3=72 ay ve üstü

Tablo 5'te yer alan hazır bulunuşluk alt ölçeklerine ait tek yönlü varyans analizi sonuçları incelendiğinde psikomotor alt ölçek puan ortalamalarının yaş değişkeninin alt gruplarında anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($F_{2,359}=10.90$, $p<0.05$). Söz konusu farklılığın hangi alt gruplar arasında oluştuğunu belirlemeye yönelik yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda 69-71 ay grubunun ($\bar{X}=12.81$) ve 72 ay ve üstü grubunun ($\bar{X}=13.47$) alt ölçek ortalamalarının, 60-68 ay grubunun alt ölçek ortalamasından ($\bar{X}=11.21$) daha fazla olduğu görülmektedir. Anlamlı farka ilişkin hesaplanan eta kare korelasyon katsayı değerine ($\eta^2=0.06$) göre oluşan bu farklılığın orta etki büyüklüğüne sahip olduğu söylenebilir. Buna göre alt gruplar arasında oluşan bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğu söylenebilir. Bir diğer alt ölçek

olan duyuşsal alt ölçek puan ortalamalarının da yaş değişkeninin alt gruplarında anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($F_{2,359}=8.70$, $p<0.05$). Söz konusu farklılığın hangi alt gruplar arasında oluştuğunu belirlemeye yönelik yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi gerçekleştirilmiştir. Bu test sonucunda 72 ay ve üstü grubunun ($\bar{X}=36.29$) alt ölçek ortalamalarının, hem 69-71 ay grubunun ($\bar{X}=34.44$) ve hem de 60-68 ay grubunun alt ölçek ortalamasından ($\bar{X}=31.71$) daha fazla olduğu görülmektedir. Anlamlı farka ilişkin hesaplanan eta kare korelasyon katsayı değerine ($\eta^2=0.05$) göre oluşan bu farklılığın orta etki büyüklüğüne yakın bir değere sahip olduğu söylenebilir. Buna göre alt gruplar arasında oluşan bu farklılığın istatistiksel olarak geçerli olduğu söylenebilir. Bir diğer alt ölçek olan öz bakım alt ölçek puan ortalamalarının yaş değişkeninin alt gruplarında anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($F_{2,359}=11.09$, $p<0.05$). Söz konusu farklılığın hangi alt gruplar arasında oluştuğunu belirlemeye yönelik yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi gerçekleştirilmiştir. Bu test sonucunda 72 ay ve üstü grubunun ($\bar{X}=23.23$) alt ölçek ortalamalarının, hem 69-71 ay grubunun ($\bar{X}=22.10$) ve hem de 60-68 ay grubunun alt ölçek ortalamasından ($\bar{X}=20.38$) daha fazla olduğu görülmektedir. Anlamlı farka ilişkin hesaplanan eta kare korelasyon katsayı değerine ($\eta^2=0.06$) göre oluşan bu farklılığın orta etki büyüklüğüne sahip olduğu söylenebilir. Buna göre alt gruplar arasında oluşan bu farklılığın istatistiksel olarak geçerli olduğu söylenebilir. Son olarak bilişsel alt ölçek puan ortalamalarının yaş değişkeninin alt gruplarında anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($F_{2,359}=7.72$, $p<0.05$). Söz konusu farklılığın hangi alt gruplar arasında oluştuğunu belirlemeye yönelik yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda 69-71 ay grubunun ($\bar{X}=72.80$) ve 72 ay ve üstü grubunun ($\bar{X}=75.91$) alt ölçek ortalamalarının, 60-68 ay grubunun alt ölçek ortalamasından ($\bar{X}=65.25$) daha fazla olduğu görülmektedir. Anlamlı farka ilişkin hesaplanan eta kare korelasyon katsayı değerine ($\eta^2=0.04$) göre oluşan bu farklılığın orta etki büyüklüğüne yakın bir değere sahip olduğu söylenebilir. Buna göre alt gruplar arasında oluşan bu farklılığın istatistiksel olarak geçerli olduğu söylenebilir.

Tablo 6

Okula uyum ve okula hazırbulunuşluk ölçek puanlarının yaşa ait Kruskal Wallis test sonuçları

Ölçek	Düzyey	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	P	Anlamlı Fark*	Etki Büyüklüğü
Okula Uyum	60-68 ay	24	120.67	2	17.69	0.000	3-1,	0.22
	69-71 ay	105	163.64	3-2,			0.15	
	72 ay ve üstü	233	195.82	2-1			0.17	
Hazırbulunuşluk (Genel)	60-68 ay	24	119.40	2	15.91	0.000	3-1	0.13
	69-71 ay	105	165.29	3-2			0.19	
	72 ay ve üstü	233	195.20	2-1			0.11	

*1=60-68 ay, 2=69-71 ay, 3=72 ay ve üstü

Tablo 6'da yer alan okula uyum ölçek puanlarının yaşa ait Kruskal Wallis test sonuçları incelendiğinde okula uyum ölçek puanlarına ait sıra ortalamalarının yaş değişkeni alt düzeylerinde anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($\chi^2=17.69$, $p<0.05$).Söz konusu farklılığın hangi alt gruplar arasında oluştuğunu belirlemeye yönelik yapılan Mann Whitney U testi sonucunda 69-71 ay grubunun (163,64) ve 72 ay ve üstü grubunun (195,82) alt ölçek sıra ortalamalarının, 60-68 ay grubunun alt ölçek ortalamasından (120,67) daha fazla olduğu

görülmektedir, Ayrıca 72 ay ve üstü yaşa sahip öğrencilerin sıra ortalamalarının 69-71 ay yaşa sahip öğrencilerin sıra ortalamalarından daha fazla olduğu görülmektedir. Anlamlı farka ilişkin hesaplanan etki büyüklüğü değerleri incelendiğinde (0,22, 0,15, 0,17) oluşan bu farklılığın orta etki büyüklüğüne yakın bir değere sahip olduğu söylenebilir, Buna göre alt gruplar arasında oluşan bu farklılığın istatistiksel olarak geçerli olduğu söylenebilir. Hazırbulunuşluk/genel ölçek puanlarının yaşa ait Kruskal Wallis test sonuçları incelendiğinde hazırbulunuşluk ölçek puanlarına ait sıra ortalamalarının yaş değişkeni alt düzeylerinde anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($\chi^2=15,91$, $p<0.05$).Söz konusu farklılığın hangi alt gruplar arasında oluştuğunu belirlemeye yönelik yapılan Mann Whitney U testi sonucunda 69-71 ay grubunun (165,29) ve 72 ay ve üstü grubunun (195,20) alt ölçek sıra ortalamalarının, 60-68 ay grubunun alt ölçek ortalamasından (119,40) daha fazla olduğu görülmektedir. Ayrıca 72 ay ve üstü yaşa sahip öğrencilerin sıra ortalamalarının 69-71 ay yaşa sahip öğrencilerin sıra ortalamalarından daha fazla olduğu görülmektedir. Anlamlı farka ilişkin hesaplanan etki büyüklüğü değerleri incelendiğinde (0,13, 0,19, 0,11) oluşan bu farklılığın orta etki büyüklüğüne yakın bir değere sahip olduğu söylenebilir. Buna göre alt gruplar arasında oluşan bu farklılığın istatistiksel olarak geçerli olduğu söylenebilir.

Çocukların Okula Uyum ve Okula Hazırbulunuşluk Alt Ölçeklerinden Elde Edilen Puanların Okul Öncesi Eğitim Alma Durum Değişkeni Alt Düzeylerinde Dağılımlarının İncelenmesi

Tablo 7

Okula uyum ve okula hazırbulunuşluk alt ölçeklerinden elde edilen puanların okul öncesi eğitim alma durum değişkeni alt düzeylerinde dağılımlarının incelenmesi

Ölçek	Düzyey	K-S/S-W	Çarpıklık	Basıklık	Çarpıklık Z Değ.	Basıklık Z Değ.
Okula Uyum	Evet	0.000	2.89	-1.55	2.44	-2.55
	Hayır	0.053*	-1.20	-0.02	-1.03	-0.07
Psikomotor	Evet	0.200*	0.87	-0.71	0.80	-1.59
	Hayır	0.200*	-0.18	0.04	-1.00	0.15
Duyuşsal	Evet	0.200*	0.53	-0.70	1.63	-1.55
	Hayır	0.200*	-0.98	-0.36	-1.65	-1.21
Öz bakım	Evet	0.200*	1.26	-1.61	1.70	-1.91
	Hayır	0.200*	-1.25	0.22	-1.12	0.72
Bilişsel	Evet	0.200*	1.89	-1.55	1.44	-1.55
	Hayır	0.200*	-1.20	-0.02	-1.03	-0.07
Hazırbulunuşluk (Genel)	Evet	0.000	2.36	-1.63	8.05	-11.06
	Hayır	0.000	-1.33	0.24	-2.25	0.81

Tablo 7’de yer alan normalliğe ilişkin değerler incelendiğinde okula uyum puanlarının okul öncesi eğitim alma durum alt düzeylerinden okul öncesi eğitim alan alt grubunda K-S testinin anlamlı ($p<0.05$) olduğu görülmektedir. Yine aynı grupta çarpıklık katsayısının (2.89) ve çarpıklık-basıklık Z değerlerinin (çarpıklık Z=2.44, basıklık Z=-2.55) belirlenen ölçütler dışında kalmaktadır. Bir diğer grup olan okul öncesi eğitim almayanlar alt grubunda ise tüm ölçütlerin sağlandığı görülmektedir. Buna göre okula uyum ölçek puanların okul öncesi eğitim alanlarda normal olmayan dağılım okul öncesi eğitim almayanlarda ise normal dağılım gösterdiği

söylenbilir. Bir diğer ölçek olan hazırbulunuşluk alt ölçeklerine ait değerler incelendiğinde tüm alt gruplarda K-S testinin anlamlı olmadığı, basıklık-çarpıklık ve basıklık-çarpıklık Z değerlerinin normallik için beklenen değer aralığında olduğu görülmektedir. Buna göre hazırbulunuşluk alt ölçek puanlarının tüm alt gruplarda normal dağılım gösterdiği söylenebilir. Hazırbulunuşluk/genel ölçeğine ait değerler incelendiğinde her iki grupta da K-S testinin anlamlı ($p<0.05$) olduğu görülmektedir. Okul öncesi eğitim alanlara ait çarpıklık katsayısının (2,36), çarpıklık Z değerinin (8,05) ve basıklık Z değerinin (-11,06) normallik için beklenen aralıkta yer almadığı görülmektedir. Yine aynı şekilde okul öncesi almayanlara ait puanların çarpıklık Z değerinin (-2,25) beklenen aralıkta yer almadığı görülmektedir. Buna göre hazırbulunuşluk/genel ölçek puanlarının alt gruplarda normal dağılım göstermediği söylenebilir.

Çocukların Okula Uyum ve Okula Hazırbulunuşluk Alt Ölçeklerinden Elde Edilen Puanların Okul Öncesi Eğitim Alma Durumuna Göre İncelenmesi

Çocukların okula hazırbulunuşluk alt ölçeklerinden elde edilen puanların okula öncesi eğitim alma durum değişkenine göre karşılaştırmasına ait bağımsız değişkenler t test sonuçları Tablo 8’de, okula uyum ölçeklerinden elde edilen puanların okul öncesi eğitim alma durum değişkenine göre karşılaştırmasına ait Mann Whitney U test sonuçları Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 8

Okula hazırbulunuşluk alt ölçek puanlarının okul öncesi eğitim alma durum değişkenine göre t Testi sonuçları

Ölçek	Düzye	N	$\bar{X}$	S.S	SD	t	P	η^2
Psikomotor	Evet	274	13.69	2.03	336	8.32	0.000*	0.17
	Hayır	64	11.11	2.97				
Duyuşsal	Evet	274	36.80	4.90	336	7.68	0.000*	0.15
	Hayır	64	31.13	6.82				
Öz bakım	Evet	274	23.36	2.80	336	6.63	0.000*	0.12
	Hayır	64	20.53	4.06				
Bilişsel	Evet	274	77.83	10.56	336	10.02	0.000*	0.23
	Hayır	64	61.14	16.87				

Tablo 8’de yer alan bağımsız gruplar t testi sonuçları incelendiğinde okula hazırbulunuşluk alt ölçeklerinden psikomotor alt ölçek puanlarının okul öncesi eğitim alma durumuna göre anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($t_{336}=8.32$, $p<0.05$). Buna göre okul öncesi eğitim alan öğrencilerin psikomotor alt ölçek puan ortalamalarının ($\bar{X}=13.69$) ve okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin alt ölçek puan ortalamalarından (11.11) daha fazla olduğu söylenebilir. Anlamlı farka ilişkin hesaplanan eta kare korelasyon katsayı değerine ($\eta^2=0.17$) göre oluşan bu farklılığın oldukça büyük bir etki büyüklüğüne sahip olduğu söylenebilir. Buna göre okul öncesi eğitim alanlarla almayanlar arasında psikomotor hazırbulunuşluk açısından istatistiksel olarak fark olduğu görülmektedir. Bir diğer alt ölçek olan duyuşsal alt ölçek puanlarının okul öncesi eğitim alma durumuna göre anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($t_{336}=7.68$, $p<0.05$). Buna göre okul öncesi eğitim alan öğrencilerin duyuşsal alt ölçek puan ortalamalarının ($\bar{X}=36.80$) ve okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin alt ölçek puan

ortalamalarından (31.13) daha fazla olduğu söylenebilir. Anlamli farka ilişkin hesaplanan eta kare korelasyon katsayı değerine ($\eta^2=0.15$) göre oluşan bu farklılığın oldukça büyük bir etki büyüklüğüne sahip olduğu söylenebilir. Buna göre okul öncesi eğitim alanlarla almayanlar arasında duyuşsal hazırbulunuşluk açasından istatistiksel olarak fark olduğu görülmektedir. Hazırbulunuşluk alt ölçeklerinden öz bakım alt ölçek puanlarının da okul öncesi eğitim alma durumuna göre anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($t_{336}=6.63$, $p<0.05$). Buna göre okul öncesi eğitim alan öğrencilerin öz bakım alt ölçek puan ortalamalarının ($\bar{X}=23.36$) ve okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin alt ölçek puan ortalamalarından (20.53) daha fazla olduğu söylenebilir. Anlamli farka ilişkin hesaplanan eta kare korelasyon katsayı değerine ($\eta^2=0.12$) göre oluşan bu farklılığın oldukça büyük bir etki büyüklüğüne sahip olduğu söylenebilir. Buna göre okul öncesi eğitim alanlarla almayanlar arasında öz bakım hazırbulunuşluk açasından istatistiksel olarak fark olduğu görülmektedir. Son olarak hazırbulunuşluk alt ölçeklerinden bilişsel alt ölçek sonuçları incelendiğinde ise söz konusu alt ölçek puanlarının okul öncesi eğitim alma durumuna göre anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($t_{336}=10.02$, $p<0.05$). Buna göre okul öncesi eğitim alan öğrencilerin bilişsel alt ölçek puan ortalamalarının ($\bar{X}=77.83$) ve okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin alt ölçek puan ortalamalarından (61.14) daha fazla olduğu söylenebilir. Anlamli farka ilişkin hesaplanan eta kare korelasyon katsayı değerine ($\eta^2=0.23$) göre oluşan bu farklılığın oldukça büyük bir etki büyüklüğüne sahip olduğu söylenebilir. Buna göre okul öncesi eğitim alanlarla almayanlar arasında bilişsel hazırbulunuşluk açasından istatistiksel olarak geçerli bir fark olduğu görülmektedir.

Tablo 9

Okula uyum ve hazırbulunuşluk (toplam puan) ölçek puanlarının okul öncesi eğitim alma durumuna göre U-Testi sonuçları

Ölçek	Düzey	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	Etki Büyüklüğü
Okula uyum	Evet	274	185.73	50889.00	4322.0	0.000	0.37
	Hayır	64	100.03	6402.00			
Hazırbulunuşluk (Genel)	Evet	274	186.65	51142.00	4069.00	0.000	0.38
	Hayır	64	96.08	6149.00			

Okula uyum ölçeğine ait puanların okul öncesi eğitim alma durumuna göre u testi sonuçları incelendiğinde alt grupları sıra ortalaması arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir ($U=4322.0$, $p<0.05$). Buna göre okul öncesi eğitim alan öğrencilerin sıra ortalamalarının (185.73) ile okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin sıra ortalamalarından (100.03) daha fazla olduğu söylenebilir. İlgili farka ilişkin olarak hesaplanan etki büyüklüğü katsayısının (0.37) ise büyük etki büyüklüğüne yakın bir değere sahip olduğu söylenebilir. Okula hazırbulunuşluk genel ölçek puanlarının okul öncesi eğitim alma durumu alt grupları sıra ortalamaları arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir ($U=4069.0$, $p<0.05$). Buna göre okul öncesi eğitim alan öğrencilerin sıra ortalamalarının (186.65) ile okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin sıra ortalamalarından (96.08) daha fazla olduğu söylenebilir. İlgili farka ilişkin olarak hesaplanan etki büyüklüğü katsayısının (0.38) ise büyük etki büyüklüğüne yakın bir değere sahip olduğu söylenebilir.

Okula Uyum ve Okula Hazırbulunuşluk Alt Ölçekleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

Okula uyum ve okula hazırbulunuşluk alt ölçekleri olan psikomotor, duyuşsal, öz bakım ve bilişsel hazırbulunuşluk alt ölçekleri arasındaki korelasyon katsayı değerleri Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10

Okula uyum ve okula hazırbulunuşluk alt ölçekleri arasındaki korelasyon katsayıları

Ölçek	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
(1) Okula Uyum	1.00					
(2) Psikomotor	0.658	1.00				
(3) Duyuşsal	0.669	0.852	1.00			
(4) Öz bakım	0.603	0.791	0.895	1.00		
(5) Bilişsel	0.646	0.869	0.920	0.854	1.00	
(6) Hazırbulunuşluk (Genel)	0.672	0.901	0.965	0.910	0.986	1.00

Tablo 10'da yer alan korelasyon katsayı değerleri incelendiğinde hazırbulunuşluk ölçeğini kendi alt faktörleri ile pozitif, anlamlı ve oldukça yüksek ilişkiler gösterdiği görülmektedir. Diğer ilişkiler incelendiğinde okula uyum ölçeği ile okula hazırbulunuşluk alt ölçeklerinden psikomotor ölçeği ile ($r:0.658$), duyuşsal alt ölçeğiyle ($r:0.669$), öz bakım alt ölçeğiyle ($r:0.603$), bilişsel alt ölçeğiyle ise ($r:0.646$) ilişki katsayısına sahip olduğu görülmektedir. Söz konusu ilişki katsayılarının pozitif, anlamlı ve orta derecede olduğu söylenebilir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmada ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluk ölçeğinin genelinden ve psikomotor beceriler, duyuşsal beceriler, öz bakım becerileri ve bilişsel beceriler alt ölçeklerinden aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına paralel olarak alanyazındaki benzer çalışmalarda da cinsiyetin okula hazırbulunuşluk veya okul olgunluğu üzerinde etkisi bulunmamıştır (Canbulat, 2017; Cinkılıç, 2009; Çökük, 2019; Özcan, 2014; Tatal, 2013; Türkyılmaz, 2018). Bu araştırmalardan farklı olarak Akay'ın (2017) zihinsel-dil gelişimi açısından okula hazır oluş düzeylerini karşılaştırdığı çalışmasında ilkökul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık öğrenciler arasında cinsiyet açısından kız öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Çiftçi'nin (2017) farklı yaşlardaki ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin Türkçe ve matematik dersi kazanımlarına ulaşma durumlarını incelediği çalışmasında, okula başlama yaşı 60-65 ay ve 66-71 ay aralığında olan öğrencilerin, kazanımlara ulaşma durumlarında kızlar lehine anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Alanyazında cinsiyet değişkeninde anlamlı farkın olduğu çalışmalarda fark 72 aydan küçük çocuklarda kızlar lehine bulunmuştur. Bu araştırmada örneklemin tamamı incelenmiş olup grubun %65'ini 72 ay ve üzeri çocuklar oluşturmaktadır. Bu nedenle okula hazırbulunuşlukta cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farkın oluşmadığı söylenebilir. Araştırmada bir diğer değişken olan ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyumları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılaşmamıştır. Araştırma sonuçlarına paralel olarak Canbulat (2017) çalışmasında cinsiyet değişkeninin okula uyumda belirleyici olmadığını belirtmiştir. Çökük (2019) çalışmasında okula uyum sorunlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Ateş (2016) okula uyumu etkileyen en düşük faktörün cinsiyet olduğunu belirtmiştir. Bazı çalışmalarda ise cinsiyetin okul uyumunu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır: Dirlik (2014) sosyal-duygusal uyumda kız çocuklarının lehine anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Güler (2016) ve Arabacıoğlu (2019) araştırmalarında kız öğrencilerin okula uyum

puanlarının erkek öğrencilerin puanlarından fazla olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Alanyazın incelendiğinde cinsiyete göre okul uyumlarını inceleyen araştırmalarda farklı sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Bu araştırma sonucuna göre cinsiyetin okula uyumda belirleyici olmadığı, kız ve erkek öğrencilerin okula uyumda benzer sorunlar yaşadıkları söylenebilir.

Araştırmada ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin psikomotor becerilere ilişkin okula hazırbulunuşluğunun yaş değişkenine göre anlamlı farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. 69-71 aylık ve 72 ay ve üzeri öğrencilerin psikomotor alt ölçeğinden aldıkları puanlar 60-68 aylık öğrencilerin puanlarından yüksek bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına paralel olarak Çökük'ün (2019) çalışmasında 60-65 aylık birinci sınıf öğrencilerinin psikomotor becerilere ilişkin hazırbulunuşluklarının orta düzeyde olduğu, 66-71 aylık öğrencilerin yüksek düzeyde olduğu ve 72-84 aylık öğrencilerin ise çok yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun ortaya çıkmasına 60-66 aylık öğrencilerin küçük kas gelişiminin yetersiz olması neden olabilir (Yılmaz vd., 2013). Boz ve Yıldırım (2014) çalışmalarında 60-65 aylık öğrencilerin gelişimsel olarak okula hazır olmadıkları, ince motor becerilerinin ve el-parmak kaslarının yeterince gelişmediğini aktarmaktadır. Altıntaş (2015) çalışmasında yaşı küçük öğrencilerin psikomotor olarak yeterince gelişmediği sonucuna ulaşmıştır. Yine benzer bir çalışmada Çakıcı (2015) 60-72 aylık öğrencilerin motor gelişimlerinin yeterli olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Aslan (2015) öğretmen görüşlerini incelediği çalışmada 60-72 aylık öğrencilerin yazı yazmakta zorlandıklarını, bunun nedeninin küçük kas gelişimine paralel olduğunu belirtmektedir. Ayrıca alanyazındaki birçok çalışmada (Altıntaş, 2015; Çakıcı, 2015; Gündüz & Çalışkan, 2013; Zelyurt & Özel, 2015) 60-66 aylık öğrencilerin parmak kaslarının yeterince gelişmediği bu yüzden çabuk yoruldukları, etkinlikleri tamamlayamadıkları, yazı yazmada güçlük çektikleri gibi sonuçlara ulaşılmıştır. Bu araştırmalardan farklı olarak, Calp'ın (2014) 60-71 ve 72-84 ay birinci sınıf öğrencilerinin okuma, yazma ve kalem tutma becerileri, derse katılma durumları ve akademik başarılarını karşılaştırmalı olarak incelediği araştırmada, yaş grupları arasında yazı kalitesi, yazma becerisi ve kalemi doğru tutma açısından belirgin bir fark bulunmamıştır. Araştırma sonucuna ve alanyazındaki benzer çalışmalara göre 60-68 aylık öğrencilerin psikomotor olarak yeterince gelişmediği söylenebilir. Küçük kas gelişiminin tamamlanmamış olması, ince motor becerilerdeki yetersizlik çocuklarda kalem tutmada zorluk yaşama, çizgi çalışmalarını düzgün yapamama, harfleri doğru yazamama, çabuk yorulma gibi pek çok olumsuzluğa neden olmaktadır. Bu tür olumsuzlukları yaşayan çocukların kendilerini yetersiz hissetmeleri, sınıf arkadaşlarından geri kalmaları ve dolayısıyla yaşadıkları başarısızlık duygusu eğitim hayatlarını olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle küçük kas gelişiminin tamamlandığı 72 ay üzerinde (Robinson, 2008; Akt. Boz & Yıldırım, 2014) okula başlamanın avantajlı olduğunu söylemek mümkündür.

Araştırmada ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin duyuşsal becerilere ilişkin okula hazırbulunuşluğunun yaş değişkenine göre anlamlı farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. 72 ay ve üzeri öğrencilerin duyuşsal alt ölçeğinden aldıkları puanlar hem 69-71 aylık öğrencilerin puanlarından hem de 60-68 aylık öğrencilerin puanlarından yüksek bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına paralel olarak Çökük (2019) yaptığı çalışmada 60-65 aylık birinci sınıf öğrencilerinin duyuşsal becerilere ilişkin hazırbulunuşluklarının orta düzeyde olduğu, 66-71 aylık ve 72-84 aylık öğrencilerin ise duyuşsal becerilere ilişkin hazırbulunuşluklarının yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Dirlik (2014) çalışmasında ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin sosyal-duyuşsal yönden okula hazır olmadıkları ve 60-66 aylık öğrencilerin farklı yaş gruplarıyla aynı sınıfta eğitim aldıklarında sosyal-duyuşsal olarak olumsuz etkilendikleri sonucuna ulaşmıştır.

Mercan Uzun ve Alat'ın (2014) çalışmasında okula küçük yaşta başlayan çocukların sosyal-duygusal yönden okula hazır olmadıkları, arkadaş ilişkilerinde başarısız oldukları, okula başlarken çok fazla ağlama davranışı gösterdikleri ve anneden ayrılamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Altıntaş (2015) okula küçük yaşta başlayan çocukların sosyal-duygusal olarak okula uyumda zorlandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Benzer çalışmalarda (Gündüz & Çalışkan, 2013; Yılmaz vd., 2013; Zelyurt & Özel, 2015) okula küçük yaşta başlayan çocukların kurallara uymada ve iletişim kurmada zorluk yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çakıcı (2015) küçük yaşta okula başlayan öğrencilerin sosyal-duygusal olarak yetersiz oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına ve alanyazındaki benzer çalışmalara göre küçük yaşta okula başlayan öğrencilerin duyuşsal olarak okula hazır olmadıklarını söylemek mümkündür. Kendisini doğru ifade edemeyen, duygularının farkında olmayan, akranları ve öğretmeniyle doğru iletişim kuramayan, görev ve sorumluluklarını yerine getiremeyen öğrencilerin, okula uyum sağlayamama, başarısız olma, dışlanma, içe kapanma gibi pek çok sorunla karşılaşmaları olasıdır. Bu nedenle duyuşsal olarak okula hazır olmanın, kendini ve duygularını tanıma, birey olarak kabul görme ve okula uyumda kolaylaştırıcı etkisi olduğu söylenebilir.

Araştırmada ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin öz bakım becerilerine ilişkin okula hazırbulunuşluğunun yaş değişkenine göre anlamlı farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. 72 ay ve üzeri olan öğrencilerin öz bakım alt ölçeğinden aldıkları puanların hem 69-71 aylık öğrencilerin puanlarından hem de 60-68 aylık öğrencilerin puanlarından yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına paralel olarak Çökük'ün (2019) çalışmasında 60-65 aylık ve 66-71 aylık birinci sınıf öğrencilerinin öz bakım becerilerine ilişkin hazırbulunuşluklarının yüksek düzeyde, 72-84 aylık öğrencilerin ise çok yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Boz ve Yıldırım (2014) yaptıkları çalışmada 60-65 aylık çocukların tuvalet ihtiyaçlarını karşılamada ve kitabı/defteri düzgün kullanmada yaşadıkları sorunların öz bakım becerilerinin yeterince gelişmemiş olmasından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Yılmaz, Taşçi ve Fidan (2013) yaptıkları çalışmada 60-66 aylık öğrencilerin öz bakımlarını yapmada zorlandıklarını, pantolon-mont ilikleyememe, atkı ve ayakkabı bağcığı bağlayamama, yeme-içmede zorlanma, tuvalet ihtiyacını tek başına karşılayamama gibi sorunlar yaşadıklarını ve bu sorunların öz bakım becerilerinin yeterince gelişmemesinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Mercan Uzun ve Alat (2014) yaptıkları çalışmada 60-66 aylık öğrencilerin tuvalet ve tuvalet sonrası temizlik ihtiyacını tek başlarına karşılayamadıkları ve pantolon düğmesini açma/ilikleme işlemlerini yapamadıklarını bu nedenle bazen altlarına kaçırdıklarını ve çok utandıklarını belirtmişlerdir. Cimem (2017) çalışmasında, okula erken yaşta başlayan çocukların öz bakım becerilerinin yeterince gelişmediğini, tuvalete gitme, ayakkabı bağlama gibi öz bakım becerilerinde zorluk yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Zelyurt ve Özel (2015) 72 ay ve altı çocukların tuvalet ihtiyacını tek başlarına karşılayamadıkları, kıyafetlerini bağımsız olarak giyip çıkaramadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde yapılan araştırmalarda (Altıntaş, 2015; Çakıcı, 2015) küçük yaşta okula başlayan öğrencilerin öz bakım becerilerinin yeterince gelişmediğini ve ders sırasında beslenme ve tuvalete gitme ihtiyacı duyduklarını belirtmişlerdir. Araştırma sonucuna ve alanyazındaki paralel çalışmalara göre küçük yaşta okula başlayan öğrencilerin öz bakım becerilerinin yeterince gelişmediği ve bu nedenle tuvalet ihtiyacını tek başına karşılayamama, beslenme ve temizlik, düğme ilikleyememe, ayakkabı bağcığı ve atkı bağlayamama gibi birçok sorun yaşadıkları görülmektedir. Öğrencinin yaşının öz bakımını yapabilmesinde önemli bir etken olduğu söylenebilir.

Araştırmada ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin bilişsel becerilere ilişkin okula hazırbulunuşluğunun yaş değişkenine göre anlamlı farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. 69-71 aylık ve 72 ay ve üzeri olan öğrencilerin bilişsel alt ölçüğünden aldıkları puanların 60-68 aylık öğrencilerin puanlarından yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına paralel olarak Çökük (2019) çalışmasında 60-65 aylık birinci sınıf öğrencilerinin bilişsel becerilere ilişkin hazırbulunuşluklarının orta düzeyde olduğu, 66-71 aylık ve 72-84 aylık öğrencilerin ise bilişsel becerilere ilişkin hazırbulunuşluklarının yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenler okula başlama yaşının düşmesiyle bilişsel hazırbulunuşluğun da düştüğünü belirtmişlerdir. Gündüz ve Çalışkan (2013) yaptıkları çalışmada 72-84 ve 66-72 aylık öğrencilerin okuma yazma becerilerini kazanma düzeylerini 60-66 aylık öğrencilerden yüksek bulmuştur. Mercan Uzun ve Alat (2014) yaptıkları çalışmada öğretmenler 66 aydan küçük öğrencilerde dikkat eksikliği olduğunu, öğrencilerin dikkatlerini bir noktaya toplamakta zorlandıklarını, akılda tutma açısından sorun yaşadıklarını ve belli temel kavramları (renk, sayı, büyük-küçük vb.) bilmediğini belirtmişlerdir. Boz ve Yıldırım (2014) küçük yaşta okula başlayan çocukların bilişsel olarak okula hazır olmadıklarını bu nedenle harfleri tanıma/yazma, kelime okuma/yazma, toplama/çıkarma yapma gibi akademik alanda başarısız olduklarını belirtmişlerdir. Cimem (2017) yaptığı çalışmada okula başlama yaşı arttıkça okuma hızı ve okuduğunu anlama becerisinin arttığını belirtmiştir. Çakıcı'nın (2015) çalışmasında öğretmenler 60-72 öğrencilerin bilişsel olarak okula hazır olmadıklarını belirtmişlerdir. Altıntaş (2015) yaşı küçük öğrencilerin bilişsel gelişim olarak ön bilgilerinin yeterli düzeyde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Güler (2016) çalışmasında okula başlama yaşı arttıkça okuma yazma becerisinin arttığını belirtmiştir. Akay (2017) çalışmasında yaşı küçük olan öğrencilerin bilişsel olarak okula hazır olmadıklarını belirtmiştir. Yavuzekinci (2019) okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş grubu öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarını çoklu zekâyâ göre incelediği çalışmasında matematik becerileri, fen becerileri, ses çalışmaları alt boyutları ile uygulama formu toplam puan ortalamaları açısından 72-78 aylık çocukların lehine anlamlı bir farklılaşma saptanmıştır. Araştırma sonuçlarına ve alanyazındaki benzer çalışmalara bakıldığında 60-68 aylık öğrencilerin bilişsel olarak okula hazırbulunuşluklarının yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir. Bilişsel gelişimin akademik başarı için ön koşul olduğu düşünüldüğünde küçük yaşta okula başlayan öğrencilerin başarısız olmaları ve başarısızlık duygusuyla içe kapanma, arkadaşları tarafından küçümsenme, alay edilme, dışlanma gibi sosyal olumsuzluklar yaşayarak okulu sevmeme davranışı geliştirmeleri olasıdır.

Araştırmada ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin okula genel hazırbulunuşluk toplam puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre 69-71 aylık öğrencilerin ve 72 ay ve üzeri öğrencilerin genel hazırbulunuşluk puanları 60-68 aylık öğrencilerin puanlarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Ayrıca 72 ay ve üzeri öğrencilerin okula hazırbulunuşluk puanları da 69-71 aylık öğrencilerin puanlarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına paralel olarak Canbulat'ın (2017) çalışmasında 60-65 aylık öğrencilerin okula hazırbulunuşluğu 66 ay üzeri öğrencilerden anlamlı düzeyde geride bulunmuştur. Ayrıca yaş arttıkça okula hazırbulunuşluğun arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Esaspehlivan'ın (2006) çalışmasında 68 aylık öğrencilerin okula hazırbulunuşlukları 78 aylık öğrencilerden anlamlı derecede geri bulunmuştur. Yine benzer olarak Çökük (2019) tarafından yapılan çalışmada 60-65 aylık öğrencilerin okula hazırbulunuşları orta düzeydeyken 66-71 ve 72-84 aylık öğrencilerin okula hazırbulunuşlukları yüksek düzeyde bulunmuştur. Ayrıca yaş grupları arasında yapılan karşılaştırmada 60-65 aylık öğrencilerin okula hazırbulunuşlukları

diğer yaş gruplarından düşük düzeyde bulunmuştur. Gündüz ve Çalışkan'ın (2013) yaptıkları çalışmada 60-66 aylık öğrenci grubunun okul olgunluğu seviyesi ortanın altı bulunurken 66-72 ve 72-84 aylık öğrenci grubunun okul olgunluğu seviyesi orta düzeyde bulunmuştur. 72-84 aylık öğrencilerin okul olgunluğu seviyesi her iki gruptan da yüksek bulunmuştur. Dirlik (2014) araştırmasında 60-66 aylık öğrencilerin okula hazırbulunuşluk bakımından uygun olmadığını belirlemiştir. Özarslan (2014) yaptığı çalışmada 72-84 aylık öğrencilerin akademik olarak okula hazır oldukları ancak 60-71 aylık öğrencilerin okul olgunluğunun yeterli düzeyde olmadığı ve desteklenmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca 72-84 aylık çocuklarının ses bilgisi, renk, şekil ve toplam puan açısından 60-71 aylık öğrencilerden daha yüksek puan aldıkları belirtilmiştir. Yavuzekinci (2019) okula hazırbulunuşluk becerilerini çoklu zekâ alanlarına göre incelediği çalışmasında yaş değişkenine göre matematik becerileri, fen becerileri, ses çalışmaları alt boyutları ile uygulama formu toplam puan ortalamaları açısından 72-78 aylık çocukların lehine anlamlı bir farklılaşma saptamıştır. Son olarak Rimm ve Kaufman (2004) yaşın okul olgunluğunu gösterdiği ölçüde hazırbulunuşluğun bir göstergesi olduğunu belirtmişlerdir. Araştırma sonucuna ve alanyazındaki benzer çalışmalara göre yaşın okula hazırbulunuşluğa etkisi olduğu görülmektedir. 60-68 aylık öğrencilerin okula başlamaya yeterince hazır olmadıkları söylenebilir. Okula başlangıçta oluşan bu farkın yaşı küçük öğrenciler için eğitim yaşamı boyunca devam etmesinin mümkün olduğu düşünüldüğünde, ilkokula 66 aydan küçük başlamanın bir dezavantaj oluşturduğu söylenebilir. Öğrencilerin yaşı büyüdükçe okula hazırbulunuşluğunun arttığı görülmektedir. Bebeklik ve ilk çocukluk döneminde gelişim çok hızlı olduğu için birkaç aylık fark bile küçük yaşta okula başlayan çocukların aleyhine olmaktadır. İnce motor becerilerin gelişimi henüz tamamlanmadan okula başlamak çocuğu hem zorlayacak hem de başarısız olmasına neden olacaktır. Çizgi ve yazma çalışmalarında zorlanan çocuk henüz okula uyum sağlayamadan okulu sevmeme, derse katılmak istememe gibi davranışlar geliştirebilir. Okulun kendisinden beklediği görevleri yerine getirebilmek için bilişsel olarak da hazır olması gerekmektedir. Derse odaklanabilmek, sesleri ayırt edebilmek ve doğru çıkarabilmek, harf çalışmalarını yapabilmek, sesleri birleştirerek hece, kelime ve cümleler oluşturabilmek belli bir hazırbulunuşlukla mümkündür. Yaşın okula hazırbulunuşlukta önemli bir değişken olduğu yapılan araştırmalarda da görülmektedir (Akay, 2017; Boz & Yıldırım, 2014; Canbulat, 2017; Çakıcı, 2015; Çökük, 2019; Dirlik, 2014; Esaspehlivan, 2006; Gündüz & Çalışkan, 2013; Özarslan, 2014; Yavuzekinci, 2019; Yılmaz vd., 2013; Zelyurt & Özel, 2015).

Araştırmada ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyumlarının yaş değişkenine göre anlamlı farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. 69-71 aylık öğrencilerin 60-68 aylık öğrencilere göre okula uyum puanları daha yüksek bulunmuştur. 72 ay ve üzeri öğrencilerin okula uyum puanları hem 69-71 aylık öğrencilerden hem de 60-68 aylık öğrencilerden yüksek çıkmıştır. Araştırma sonuçlarına paralel olarak Canbulat (2017) çalışmasında 60-65 ay arasındaki öğrencilerin okula uyumunun 66 ay ve üzeri öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha geride olduğunu ve yaş arttıkça uyum düzeyinin arttığını belirtmiştir. Çökük (2019) yaptığı çalışmada 60-65 aylık öğrencilerin okula uyum sorunlarını orta düzeyde, 66- 71 aylık öğrencilerin düşük düzeyde, 72-84 aylık öğrencilerin ise çok düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca, yaş değişkenine göre yapılan karşılaştırma sonucunda, 60-65 aylık öğrencilerin diğer yaş gruplarına göre okula uyum sorunlarını daha fazla yaşadıkları belirlenmiştir. Özarslan'ın (2014) çalışmasında 72-84 aylık öğrencilerin okul uyumları 60-71 aylık öğrencilerden yüksek bulunmuştur. Yoleri ve Tanış (2014) çalışmalarında ilkokula 7 yaşında başlayanların okula uyum düzeylerinin 5 yaşında başlayanlara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Güler (2016) okula başlama yaşı

yükseldikçe okula uyum ölçeklerinden alınan puanların arttığını belirtmiştir. Yılmaz vd. (2013) çalışmalarında öğretmenler, 60-66 aylık öğrencilerin çabuk yorulma, sınıf kurallarına uymada güçlük, okulu oyun yeri gibi görme, öğretmen ve okul algısının oluşmaması gibi okula uyum sorunları yaşadıklarını belirtmişlerdir. Gündüz ve Çalışkan (2013) çalışmalarında 60-66 aylık öğrencilerde daha yoğun olmakla birlikte 72 ayın altındaki öğrencilerde çabuk yorulma, sınıf kurallarına uymama gibi okula uyum sorunlarının olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Zelyurt ve Özel (2015) 72 ayın altındaki çocukların birtakım kuralları (sıra bekleme vb.) bilmedikleri, dikkatlerinin çabuk dağıldığı, iletişim kuramadıkları, kurallara uymakta zorluk çektikleri, sınıf içerisinde verilen etkinlikleri yapamadıkları ve sınıf içi ya da sınıf dışı oyun etkinliklerinde diğer öğrencilere katılmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Benzer çalışmalarda (Altıntaş, 2015; Dirlik, 2014) küçük yaşta çocukların sosyal-duygusal olarak okula uyumda zorlandıklarını belirtmişlerdir. Araştırma sonuçları ve alanyazındaki paralel araştırmalar 60-68 aylık öğrencilerin okula uyumda zorlandıklarını göstermektedir. Okula başlama yaşı yükseldikçe okul uyumu daha kolay gerçekleşmektedir. İlkokul birinci sınıftaki temel görev olan okuma yazma öğretimi için çocukların okula uyum sağlaması ön şarttır. Okula uyumda zorlanan küçük yaşta öğrenciler akademik görevlerini yerine getirmekte zorlanacaktır. Bu durum zaten uyumda sorun yaşayan öğrencilerin başarısız olmasına neden olabilir. Ayrıca öğrencilerin kurallara uymaması, ağlaması veya anneyi yanında istemesi, sürekli oyun oynama isteği içinde olması, derse odaklanamama, derste tuvalete gitme veya beslenme ihtiyacı gibi uyum problemleri sınıf düzeninin bozulmasına, diğer öğrencileri de olumsuz olarak harekete geçirmeye neden olabilmektedir.

Araştırmada ilkököl birinci sınıf öğrencilerinin okula hazırbulunuşluklarının hem genel olarak hem de psikomotor beceriler, duyuşsal beceriler, öz bakım becerileri ve bilişsel becerilerde okul öncesi eğitim alma değişkenine göre, okul öncesi eğitim alanlar lehine anlamlı fark bulunmuştur. Araştırmaya göre okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okula hazırbulunuşluk genel puanları, okul öncesi eğitim almayanlardan yüksek bulunmuştur. Alt ölçekler incelendiğinde psikomotor beceriler, duyuşsal beceriler, öz bakım becerileri ve bilişsel becerilerde okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre daha yüksek puanlar aldığı görülmüştür. Araştırma sonuçlarına paralel olarak Canbulat (2017) çalışmasında okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlardan yüksek hazırbulunuşluğa sahip olduğunu belirtmiştir. Çökük (2019) çalışmasında okul öncesi eğitim alan öğrencilerin yaş gruplarının hepsinde okul öncesi eğitim almayanlara göre daha yüksek hazırbulunuşluğa sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmada psikomotor, bilişsel, duyuşsal ve bilişsel hazırbulunuşluğun okul öncesi eğitim alan öğrencilerde daha yüksek çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Magnuson vd. (2004) yaptıkları çalışmada okul öncesi eğitimin okula hazırbulunuşluğu arttırdığını ve dezavantajlı çocukların okul öncesi eğitime katılmasıyla okula hazırbulunuşluk eksikliklerinin azaldığını belirtmişlerdir. Koçyiğit (2009) çalışmasında, öğretmenler çocukların okula hazır başlayabilmeleri için okul öncesi eğitimin zorunlu olması gerektiğini belirtmişlerdir. Yavuzekinci (2019) okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş çocuklarının okula hazırbulunuşluğunu incelediği çalışmada, 13 aydan uzun süre okul öncesi eğitime devam eden çocukların 6-12 ay arasında eğitim alanlardan yüksek puanlar aldıklarını belirtmiştir. Yine benzer şekilde (Erkan & Kırcı, 2010; Esaspehlivan, 2006; Akay, 2017; Çiftçi, 2017) okul öncesi eğitim alan çocukların okula hazırbulunuşluklarının okul öncesi eğitim almayanlardan yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Araştırma sonuçları ve alanyazındaki benzer çalışmalara göre okul öncesi eğitimin okula hazırbulunuşluğu etkileyen önemli bir değişken olduğu söylenebilir. Okul öncesi eğitim alan çocuk, daha önce öğretmenle karşılaşmış akran ilişkileri gelişmiş olduğu için daha sosyaldir, sınıf ve okul kurallarını bilir,

okuma yazma için gereken ön öğrenmelere sahiptir, kendini ve duygularını ifade etmeyi öğrenmiştir, öz bakım becerilerini kazanmıştır, psikomotor olarak gelişmiştir ve ilkokulun kendisinden beklediklerini yapabilir. Yetiştığı çevrede hiç kitap, defter görmemiş, boyama yapmamış, oyun hamuruyla oynamamış, hiçbir materyale sahip olamamış dezavantajlı çocuklar için de okul öncesi eğitim bir fırsat olmaktadır.

Araştırmada ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyumlarının okul öncesi eğitim alma durumuna göre, okul öncesi eğitim alanların lehine anlamlı farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okula uyum puanları okul öncesi eğitim almayan öğrencilerden yüksek çıkmıştır. Araştırma sonuçlarına paralel olarak Canbulat (2017) okul öncesi eğitimin okula uyumda önemli bir değişken olduğu ve okul öncesi eğitim alanlar lehine anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çökük (2019) çalışmasında okul öncesi eğitim alan öğrencilerin daha az okula uyum sorunları yaşadıklarını belirtmiştir. Mercan Uzun ve Alat (2014) çalışmalarında öğretmenler, okul öncesi eğitim alıp ilkokula başlayan öğrencilerle okul öncesi eğitim almadan ilkokula başlayan öğrenciler arasında akademik, sosyal ve duygusal açıdan farklılıklar ortaya çıktığını belirtmişlerdir. Ayrıca bu farklılıkların sınıf içinde gruplar oluşturmasına bağlı olarak öğretimin birliğini zayıflattığını belirtmişlerdir. Güler (2016) çalışmasında okul öncesi eğitim alanların okula uyum ve okuma yazma ölçeklerinden aldıkları puanların okul öncesi eğitim almayanlardan yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca okul uyumu iyi olan öğrencilerin okuma yazma becerilerinin daha iyi olduğu belirtilmiştir. Akay (2017) çalışmasında anaokuluna devam eden 60-65 aylık öğrenciler arasında, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık öğrenciler arasında ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık öğrenciler arasında okul öncesi eğitim alanlar lehine anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Tangüner'in (2017) okul öncesi eğitim almış ve almamış ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum ve anksiyete düzeylerini incelediği çalışmasında, okul öncesi eğitim almış öğrencilerin okula uyumları okul öncesi eğitim almamış öğrencilerden yüksek bulunurken, okul öncesi eğitim almamış öğrencilerin anksiyete puanları okul öncesi eğitim almış öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca okul öncesi eğitime başlama yaşı yükseldikçe öğrencilerin okula uyum ölçeğinden aldıkları puanların düşmekte olduğu görülmüştür. Arabacıoğlu (2019) 5 yaşındaki çocukların çeşitli değişkenler açısından anaokuluna uyumunu incelediği çalışmasında, daha önce aynı anaokuluna giden çocukların okula uyumlarının daha önce farklı anaokuluna giden çocuklardan ve daha önce hiç anaokuluna gitmemiş çocuklardan yüksek olduğunu bulmuştur. Yoleri ve Tanış (2014) okul öncesi eğitim alan çocukların okula uyum puanlarının okul öncesi eğitim almayan çocuklardan yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Araştırma sonuçlarına ve alanyazındaki benzer çalışmalara göre okul öncesi eğitimin okula uyumu etkileyen önemli bir değişken olduğu söylenebilir. Okul öncesi eğitim alan öğrenci daha önce okul ortamına girdiği ve öğretmenle tanıştığı için adaptasyon süreci hızlı olmaktadır. Ayrıca sınıf ve okul kurallarına aşinalık, aileden ayrı kalma deneyimi çocuğun endişesini azaltmaktadır. Buna karşın okul öncesi eğitim almadan birinci sınıfa başlayan öğrenciler okul hakkında bilgi sahibi değildirler. Bu bilinmezlik öğrencilerde korkuya neden olmaktadır. Aileden daha önce ayrılmamış öğrenciler ilk günlerde hatta haftalarda ağlama ve anneyi yanında isteme, okula gelmek istememe veya sınıfa girmeme davranışı gösterebilmektedirler. Öğrencinin uyum süreci uzadıkça sınıf yönetimi sorunları ortaya çıkmaktadır. Okula uyum sağlayan öğrencilerle hazırlık çalışmaları yapılırken, diğer öğrencilerin gösterdiği uyum problemleri kendilerinin bu çalışmalara katılamayıp geri kalmalarına neden olabilmektedir.

Araştırmada ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula hazırbulunuşlukları ile okula uyumları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyumları ile okula hazırbulunuşluk ölçeğinin alt boyutları olan; psikomotor beceriler, duyuşsal beceriler, öz bakım becerileri ve bilişsel beceriler arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Hazırbulunuşluk ölçeği ve alt boyutları (psikomotor beceriler, duyuşsal beceriler, öz bakım becerileri ve bilişsel beceriler) arasında çok yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına paralel olarak Canbulat (2017) araştırmaya katılan ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyumları ile okula hazırbulunuşlukları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çökük (2019) çalışmasında okula hazırbulunuşluk ile okula uyum sorunları arasında yüksek düzeyde, negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkyılmaz'ın (2018) çalışmasında ilkokul 1. sınıf öğrencilerinin sosyal yeterlik ve hazırbulunuşluk becerileri arasında pozitif yönlü, orta düzeyde bir ilişkiye rastlanmıştır. Mercan Uzun ve Alat'ın (2017) çocukların okula hazırbulunuşluk düzeylerini arttırmak için uyguladığı "Okula Hazırız" eğitim programının, deney grubunda yer alan çocukların okula hazırbulunuşluk, okula uyum ve genel gelişim düzeylerini anlamlı derecede arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Polat, Kurtuluş Küçükkoğlu, Sohtorikoğlu Niran, Ünsal ve Yıldız (2014) okulöncesi dönemdeki çocukların ilkokula hazırbulunuşluklarının yüksek düzeyde olmasının ilkokul sosyal becerilerini olumlu etkilediğini ve bu çocukların okula daha kolay uyum sağladığını belirtmişlerdir. Araştırma sonuçları ve alanyazındaki benzer çalışma sonuçlarına göre okula uyum ile okula hazırbulunuşluk arasında pozitif yönlü, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir. Çocukların okula hazırbulunuşluk seviyesi arttıkça okula uyumları daha kolay olmaktadır. Bu bağlamda çocukların okula kolay uyum sağlayabilmeleri için okula hazır başlamaları gerekmektedir. Okula uyum ile psikomotor beceriler, duyuşsal beceriler, öz bakım becerileri ve bilişsel beceriler arasında pozitif yönlü, orta düzeyde, anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Okula psikomotor becerileri gelişmiş olarak başlayan çocuk, küçük kasları gelişmiş olduğu için çizgi çalışmaları, harfleri yazma gibi etkinliklerde başarılı olacağından okula kolay adapte olması beklenir. Duyuşsal becerileri kazanmış olarak okula başlayan çocuk, akranları ve öğretmenleriyle kolay ilişki kurabilecektir. Sınıf ve okul kurallarını benimseyebileceği, iletişimde sorun yaşamayacağı ve dolayısıyla okula rahat uyum sağlayacağı söylenebilir. Benzer şekilde öz bakımını yapabilen çocuk birey olarak kendi kendine yetebileceği için annesine ve ev ortamına daha az ihtiyaç duyacaktır. Tek başına tuvalet ihtiyacını karşılayamayan öğrencilerin okula uyum konusunda sıkıntılar yaşadığı bilinmektedir (Altıntaş, 2015; Çakıcı, 2015; Zelyurt & Özel, 2015). Bilişsel olarak hazır olmak ilkokulda karşılaşılan ilk zorluk olan okuma-yazma öğrenimi için temel koşuldur (Biber, 2017). Bilişsel olarak hazır olan, ön öğrenmelere sahip öğrenci için okuma-yazma öğrenmek daha kolay olacaktır. Başarı duygusunu tadan öğrencinin okulu sevmesi ve okula kolay uyum sağlaması beklenmektedir.

Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda geliştirilen öneriler aşağıda sunulmuştur.

1. Araştırma sonuçlarına göre, okula başlama yaşı düştükçe okula uyum ve okula hazırbulunuşluk düzeyi düşmektedir. Bu doğrultuda okula başlama yaşının 72 aya çekilmesi önerilebilir.

2. Araştırma sonuçlarına göre, okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okula uyum ve okula hazırbulunuşlukları yüksek düzeydedir. Okul öncesi eğitimin hazırbulunuşluğu arttırdığı ve okula uyumu kolaylaştırdığı yapılan araştırmalarda görülmektedir (Akay, 2017; Arabacıoğlu, 2019; Canbulat, 2017; Çiftçi, 2017; Çökük, 2019; Esaspehlivan, 2006; Yoleri ve Tanış, 2014). Bu doğrultuda isteğe bağlı olan okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınması ve ücretsiz olması önerilebilir.
3. Bu araştırma İzmir ili Bornova ilçesinde öğrenim gören 362 ilkokul 1. sınıf öğrencisinin okula uyum ve hazırbulunuşluk düzeylerinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesiyle sınırlıdır. Bu nedenle farklı il ve ilçelerde daha fazla öğrenciyle çalışma yapılması genelleme yapılabilmesi için önem taşımaktadır.
4. Bu çalışmada farklı yaşlarda ilkokula başlayan öğrencilerin okula uyum ve hazırbulunuşlukları üzerine çalışılmıştır. İlerleyen yıllarda farklı yaşlarda ilkokula başlayan öğrencilerin gelişimlerini inceleyen boylamsal araştırmalar yapılabilir.

Etik Kurul İzin Bilgisi: Bu araştırma, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü Etik Kurulu 03/12/19 tarihli 13 sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür.

Yazar Çıkar Çatışması Bilgisi: Bu çalışmada çıkar çatışması yoktur ve finansman desteği alınmamıştır.

Yazar Katkısı: Yazarlar makaleye eşit katkı sağlamış olduklarını beyan ederler.

Kaynakça

- Akay, D. (2017). *Anaokulu ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-71 aylık çocukların zihinsel gelişimleri açısından ilkokula hazır oluş düzeylerinin karşılaştırılması* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Altıntaş, E. (2015). *1. Sınıflarda uygulanan uyum ve hazırlık çalışmalarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi.
- Arabacıoğlu, B. (2019). *Okul öncesi dönem çocuklarının okula uyum düzeyleri ile ebeveyn tutumları ve çocuğun mizaç özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Uludağ Üniversitesi.
- Aslan, M. (2014). *60-72 aylık çocukların ilkokula başlama durumlarının incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi.
- Ateş, E. Ş. (2016). *Sınıf öğretmenlerinin, ilkokul 1. sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin görüşleri* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Biber, K. (2017). İlk okuma yazma öğretimini etkileyen faktörler. S. Yıldız & T. Canbulat (Eds.), *İlk Okuma ve Yazma Öğretimi* içinde (s. 45-82). Lisans Yayıncılık.
- Bloom, B. S. (1968). Learning for mastery. *Evaluation Comment, 1(2)*, 1–12. (ERIC Document Reproduction No. ED053419)
- Boz, T. & Yıldırım, A. (2014). 4+4+4 eğitim sisteminde birinci sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı zorluklar. *Başkent University Journal of Education, 1(2)*, 54-65.

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (17. Baskı). Pegem Akademi.
- Calp, M. (2014). Farklı yaş aralığındaki birinci sınıf öğrencilerin okuma, yazma, kalem tutma, derse katılma ve akademik başarılarının karşılaştırılması. *Ekev Akademi Dergisi*, 18(60), 31-54.
- Canbulat, T. (2017). Kesintili zorunlu eğitimden etkilenen ilkököl birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum ve hazır bulunuşluk düzeylerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(3), 1274–1288.
- Canbulat, T. & Kırıktaş, H. (2016). İlkokula hazır bulunuşluk ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 26-35.
- Cimem, Ö. (2017). *Okula başlama yaşına göre ilkököl ikinci sınıf öğrencilerinin okuma becerilerine dair bir araştırma* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Cinkılıç, H. (2009). *Okul öncesi eğitimin ilköğretim 1. sınıf öğrencilerinin okul olgunluğuna etkisinin incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Çakıcı, M. (2015). *60-72 aylık 1. sınıf öğrencilerinin okula hazır bulunuşluk düzeylerinin belirlenmesi (Öğretmen görüşlerine göre)* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Okan Üniversitesi.
- Çiftçi, E. (2017). *Birinci sınıfa kayıtlı farklı yaş grubundaki öğrencilerin türkçe ve matematik dersi öğretim programına dair kazanımlara ulaşma durumlarının incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi.
- Çökük, K. (2019). *Farklı yaşlarda ilkököl başlayan öğrencilerin okula hazır bulunuşlukları ve uyum sorunları* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Çökük, K. & Kozikoğlu, İ. (2021) School readiness of primary school students in mixed-age classrooms. *International Journal of Curriculum and Instruction* 13(2), 1597-1619.
- Dirlik, C. (2014). *4+4+4 eğitim sisteminde 60-66 aylık öğrencilerin okula hazır bulunuşlukta sosyal uyum düzeylerinin incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi-Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Ekiz, D. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri: Yaklaşım, yöntem ve teknikler*. Anı Yayıncılık (Gözden Geçirilmiş 6. Baskı). Erişim adresi: <https://ws1.turcademy.com/ww/webviewer.php?doc=74337>
- Erkan, S. & Kırcı, A. (2010). Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazır bulunuşluklarına etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 94–106.
- Esaspehlivan, M. (2006). *Okul öncesi eğitim kurumuna gitmiş ve gitmemiş 78 ve 68 aylık çocukların okula hazır bulunuşluklarının karşılaştırılması* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Güler, H. (2016). *İlkoköl 1.sınıfa başlayan öğrencilerin okula başlama yaşına göre okula uyumlarının ve okuma-yazma becerilerinin incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Giresun Üniversitesi.

- Gündüz, F. & Çalışkan, M. (2013). 60-66, 66-72, 72-84 aylık çocukların okul olgunluk ve okuma yazma becerilerini kazanma düzeylerinin incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 8(8), 379-398.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler teknikler* (27. Basım). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Koçyiğit, S. (2009). *İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin ve ebeveynlerin görüşleri ışığında okula hazır bulunuşluk olgusu ve okul öncesi eğitime ilişkin sonuçları* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Magnuson, K. A., Ruhm, C. J., Waldfogel, J. & Magnuson, K. A. (2004). Does prekindergarten improve school preparation and performance? <http://www.nber.org/papers/w10452> adresinden erişildi.
- MEB (2019). *MEB istatistikleri örgün eğitim*. Strateji Geliştirme Bakanlığı.
- Mercan Uzun, E. & Alat, K. (2014). İlkokul birinci sınıf öğretmenlerinin 4+4+4 eğitim sistemi ve bu sistem sonrasında ilkokula başlayan öğrencilerin hazır bulunuşlukları hakkındaki görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 15-44. doi:10.17240/aibuefd.2014.14.2-5000091526
- Mercan Uzun, E. & Alat, K. (2017). Okul öncesi dönemde uygulanan “Okula hazırız” eğitim programının ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluk düzeylerine etkisi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(2), 59-80.
- Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2019, 10 Temmuz). *Resmi Gazete* (Sayı: 30827). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/07/20190710-6.htm>
- Oktay, A. (1997). *Çocuk ve okul*. Başbakanlık Basımevi.
- Özarlan, N. (2014). *Birinci sınıfta öğrenim görmekte olan (60-71 ve 72-84 aylık) öğrencilerin okul olgunluğu düzeyleri ve bu öğrencileri okutmakta olan öğretmenlerin gözlediği okula uyum ve sınıf yönetimi sorunları* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Okan Üniversitesi.
- Özcan, E. (2014). *Birinci sınıf öğrencilerinin bilişsel okul olgunluğu düzeylerinin okuma yazmayı öğrenme sürecine olan etkisi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
- Polat, Ö., Kurtuluş Küçüköğlü, E., Sohtirikoğlu Niran, Ş., Ünsal, F.Ö. & Özkabak Yıldız, T. (2014). The comparison of 54-66 months old children's readiness for primary school during preschool period and their adaptation to primary school. *International Journal on New Trends in Education and Their Implications*, 5(1), 169-182.
- Rimm Kaufman, S. (2004). School transition and school readiness: An outcome of early childhood development. *Encyclopedia on Early Childhood Development*, 1-7.
- Seven, S. (2011). Okula uyum öğretmen değerlendirmesi ölçeği'nin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Kış, 9(1), 29-42.
- Sönmez, V. & Gülderen Alacapınar, F. (2019). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri* (Gözden geçirilmiş 7. Baskı). Anı Yayıncılık. Erişim adresi: <https://ws1.turcademy.com/ww/webviewer.php?doc=74291>

- Tangüner, D. (2017). *Okul öncesi eğitim almış ve almamış ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum düzeyi ve anksiyete düzeyi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi.
- Tatal, Ö. (2013). *İlk okuma-yazma öğrenmede okula başlama yaşının okuma-yazma başarısına etkisi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Dicle Üniversitesi.
- Tutar, H. & Erdem, A. T. (2020). *Örnekleriyle bilimsel araştırma yöntemleri ve spss uygulamaları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık. Erişim adresi: <https://ws1.turcademy.com/ww/webviewer.php?doc=72426>
- Türkyılmaz, M. İ. (2018). *İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin sosyal yeterlik ve hazırbulunuşluk becerilerinin incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Amasya Üniversitesi.
- Yangın, B. (2007). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki altı yaş çocuklarının yazmayı öğrenmeye hazır bulunuşluk durumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 294–305.
- Yavuzekinci, M. (2019). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş grubu çocukların okula hazır bulunuşluk becerilerinin çoklu zekâ alanları açısından incelenmesi*[Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Yılmaz, N., Taşçı, G. & Fidan, M. (2013). İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin 60-66 aylık öğrencilerine ilişkin görüşleri.XII. *Uluslararası Katılımlı Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 310-314.
- Yoleri, S. & Tanış, H. M. (2014). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum düzeylerini etkileyen değişkenlerin incelenmesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 130-141.
- Zelyurt, H. & Özel, E. (2015). İlkokul birinci sınıfı okutan sınıf öğretmenlerinin eğitimde 4+4+4 düzenlemesine ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(3), 1-18.

Extended Summary

Problem statement

There may be some developmental differences between children based on the chronological age for starting school. These differences may affect school adaptation, academic achievement, and children's performance. The high readiness of children starting primary school and their adaptation to school ensure that the process is easier for teachers and families, especially for the children themselves. For this reason, it is useful to determine the readiness of children starting their first grade for school and their adaptation to school according to some variables. In this study, the adaptability and readiness of first grade students who started primary school in different age groups were evaluated. The aim of the study is to evaluate the effect of gender, age and pre-school education on the adaptation and school readiness of the students who started their first year of primary school. The problem status of this study was determined as “evaluating the adaptation and school readiness of primary school first-graders in terms of some demographic variables.”

Method

In this study, in which the adaptation and readiness of students who started primary school at different ages (between 60-68, between 69-71 and 72 months and over) were examined in terms of different variables, survey model was used. The study universe of the study is composed of primary school first graders studying in public schools affiliated to the Ministry of Education in different age groups (between 60-68 months, between 69-71 months and 72 months and over) in Bornova district of Izmir province in September of 2019-2020 academic year. The sample group of the study consists of 362 primary school first graders and 38 classroom teachers who teach these students. In the study, "School Readiness Scale (Canbulat & Kırıktaş, 2016) is used for the purpose of determining the readiness of first grade students for school, "School Adaptation Scale (Özarslan, 2014) is used in order to determine their adaptation to school and a personal information form is used to determine demographic information. The analysis of the data in the study was carried out using SPSS 24 Statistical Program.

Findings

In the research, based on school readiness scale of first grade students in primary schools, it was concluded that psychomotor skills, affective skills, self-care skills, and cognitive skills did not show significant differences according to the gender variable, In the study, it was concluded that the school readiness of first grade students in primary schools is at a high level and differs significantly according to the age variable. Accordingly, the overall readiness scores of 69-71-month students and 72-month students and over were found to be significantly higher than the scores of 60-68-month students. In addition, the school readiness scores of 72-month students and over were found to be significantly higher than the scores of 69-71-month students. According to the research, the overall school readiness scores of students receiving pre-school education were found to be higher than those who did not receive pre-school education. According to the research, the adaptation of primary school first graders to school did not differ significantly according to the gender variable. In the study, it was concluded that the adaptation of primary school first graders to school differed significantly according to the age variable. it was found that 69-71-month students had higher school adaptation scores compared to 60-68-month students. The school adaptation scores of the 72-month students and over were higher than both 69-71-month students and 60-68-month students. In the study, it was concluded that the adaptation of primary school first graders to school differed significantly in favor of those who received pre-school education according to their pre-school education status. The adaptation scores of the students who received pre-school education were higher than those who did not receive pre-school education. In the study, it was concluded that there is a moderate, positive, and significant relationship between the school readiness of primary school first graders and their adaptation to school.

Discussion, Conclusion and Recommendations

According to the results of the research and similar results in the literature, it can be said that there is a positive, moderate, and significant relationship between school adaptation and school readiness. As the level of readiness of children for school increases, it becomes easier for them to adapt to school. In this context, they should start school ready in order for children to adapt to school easily. A positive, moderate, and significant relationship was found between

school adaptation and psychomotor skills, affective skills, self-care skills, and cognitive skills. Children who start school with improved psychomotor skills are expected to adapt easily to school, as they will succeed in activities such as line work, letter writing, because their small muscles are developed.

Children having acquired affective skills who start school will be able to easily relate to his peers and teachers. It can be said that they will be able to adopt the rules of the classroom and school, will not have problems with communication, and therefore will adapt comfortably to school. Similarly, children who can take care of themselves will need their mother and home environment less because they can be self-sufficient as an individual. It will be easier for the student who is cognitively ready and having pre-learning to learn to read and write. It is expected that the student who tastes the sense of success will like the school and adapt to the school easily. According to the results of the research, as the school starting age decreases, the level of school adaptation and school readiness decreases. In this direction, it may be recommended to reduce the age of starting school to 72 months. According to the results of the research, students receiving preschool education have a high level of adaptation to school and readiness for school. Accordingly, it may be recommended the optional pre-school education to be included in the scope of compulsory education and to be free of charge.